

πεις, ένα γυό είχε και κείνον στην Ξενιτιά. Άνθρωπο να τότε κοιμάντορη, να του παρασταθή, που λέει ο λόγος, δεν είχε. Γιατί ή νύφη του, που στην αρχή του ήταν δλο μέλι-λάγος, σαν έφυγε ο άντρας της, τόν παραμέλησε τόν πεθερό της, δεν τή πήγαινε καθόλου καλά μαζί του... Τόν είχε, βλέπεις, εμπόδιο και μάρτυρα στα κακούριά της ή κοκόνα ή Πατρινά!...

— Δηλαδή; — Δηλαδή, θέλω να πώ, πώς ή νύφη του ή Τουλά δε βγήκε καθόλου καλή... δεν κράτησε τήν τιμή του Ξενιτεμένου τ' άντρός της... Νά ξέρεις όμως, πούν παντορευτή, ήταν κάμποσο καιρό άρροβωνιασμένη μ' έναν καροτσέρη, Άγλαδοκαμπίτη και καλόν κνηγιό μάλιστα, που φάνετα πως τόν άγαπούσε κίολας... Μα κείνος, 'Αλέξης τ' όνομά του, πήγε στρατιώτης, στά Μιχανιά, στην 'Αθήνα, και σαν έγύρισε από τόν στρατό, παντρεύτηκε στόν τόπο του κ' ούτ ή τή λογιάσει τούτη πιά... Τότε βρόθηκε ο Δημητρός, ο γυός του γέρον δηλαδή, τήν τή άγάτεια. Ήταν άπάνω στην έλικιά της ή οσασμένη. Γεμάτη κοπέλλα, ψηλή, σταράτη... Ρώτησε κ' έμαθε πως τάχε με άλλον περητέρα, μα ο φουκαράς ήταν στα γερά ταμμημένους, και δε λογιάσσε τίποτε και τήν εζήτησε. Έξεινη δέχτηκε να τόν πάρη, γιατί σφάερο της, βέβαια, ήτανε...

«Σάν πέρασε κάμποσος καιρός, λέει ο Δημητρός τής γυναίκας του: —Τουλά, τής λέει, δεν είναι προκοπή εδω στο χωριό με τή γής... Νά πάω στην 'Αμερία, κοντά στα Ξαδέφια μου, να πάσω δουλειά, και σου στέλνω τά ναύλα μ' έρχοσά». —Σύρος, καλέ μου, τούτε κείνη που άλλο δεν ήπρε... Και σαν έφυγε, που λές, ο Δημητρός, πάει μα Κιριακή ή Τουλά στόν 'Αγλαδοζαίλιο, στο πανηγύρι, σήγει τόν πρώτο άρροβωνιαστικό τής και τή Ξαναφαιτάγνονε! Ξαναγνωρίζει κείνη στο χωριό, τούτο! κ' αυτός οε λίγες μέρες από πίσω, με τή σούστα του, και κόνεπει στο χάνι που είν' από κάτω... Και τόν έπιασε τή νύχτα, τά μεσάνυχτα, σάπι... 'Ο γέρος τότε καταλάβει, άνοιγε... Δε μπόραγε όμως να μιλήση, γιατί και τί να πη, τί να κείνη, στραβός άνθρωπος, άνημπορος; Καθίτανε λοιπόν κωνάρι στο στρόβια κ' άναστήνασε «όρη ζωή!» και καταρίστανε το Χάρο που τόν έξέθασε...

«Ένα παιδάκι, ένα συγγενόδι του, πήγαινε καμιά φορά και τόν έπαιων από το χέρι και τόν έφερον να κάτση στόν πλάτανο, τόν οίκα, κοντά στη λίμνη... Κι' ο τριπόλος έστρεψε όμορς αμύλητος, κατάντιζον στόν 'Ηλιο, με το κεφάλι σκιατό στο στήθεσ, ως που νύχτιονε, κ' έαζήτανε το παιδί να τόν Ξαναπάρη.

«Όμοις κοίτα να ίδης: Ένα βράδι, που άζωνοσε κωνθέντες στην πλαγινή τήν κάμιαρη, κ' ήταν ή Τουλά με τόν 'Αλέξη, ο γέρο Κορητιός άγρίσπε... Σηκώθηκε πάνω, κ' άρχισε να λέη δυνατά πως αυτό είνε ντροπέσ πομάτια και πως αυτός δεν τά νταγιάται άλλο... Και φοβήσε πως θα κατεή κάτου, να πάη όπως μπορεί στην έκκλησία, να πάση το σκονί τής καμιάνας και να τή βαφή: Έρωξάτε, χριστιανοί, θα φρονιάξω, έλεγε, σήτε να ήθε πως μια παντρεμένη γυναίκα, Ξενοφροίτισσα, ντροπιάζει το χωριό!... Σήτε να ίδητε τή νύφη μου τήν Τουλά με τόν 'Αλέξη τόν καιγό της!...» Κι' ο Χατζής, πουχε το μαζούζι κάτω από το σάπι, άνοιγε τή σιαματά και τής φοβόσε τού γέρον, κ' έλεγε που θα πάη να τελήση όλη αυτή ή ιστορία!...

«Λοιπόν, ύστερ' από κάμποσος μέρες, ένα φρονιό, ή Τουλά κατεβάνει πρώτα στο περβόλι κ' άρχίζει να φρονιάη το γέρο: «Πατέρα!... Πατέρα!... που είσαι;» Άλόκει βγαίνει στο δρόμο και φωντά το Χατζή μ'ήν εϊδε τόν τριπόλο;... Μα ούτε κείνος ήξερε να τής πη, ούτε κανέννας... Και τότε ή Τουλά βγήκε πιο πέρα και πήγαινε δω και κεί φωντάντας, ως που έφτασε στη λίμνη, σκωθόντας όλοένα, μ'ήν εϊδαν το γέρο;... Μα ο γέρος δε φωνάτανε πονθενά... Και ή Τουλά γύρισε σάπι της πλάτνισμένη.

«Όμοις κοίτα να ίδης: Έκει κατ' το μεσημέρι, να κ' έρχεται το παιδί, το συγγενόδι και λέει πως βρόχε το ροδιό του τριπόλο στόν οζτο της λίμνης, μέσα στα σπαθόροτα κ' έζλαγε το παιδί κ' έλεγε πως σίγουρα ο γέρος θα βγήκε μόνος του από το σπίτι και παρατάντας ύπτεσε στη λίμνη και θα πνίγηκε!... Τότε ή Τουλά έπιασε τς φωνές και τραβήσε τά μαυλιά της, κ' έσάξε τά πορτα της «ερχάτε, χριστιανοί, έλεγε, άνθρωπος πνίγεται!» και δε συλλογίζτανε πως ο γέρος ήτανε αλάκερος όρες χμιένος και γλιτωιό πιά δεν είχε...

«Έγινε από τή λίμνη μαζεύτηνε όλο το χωριό, κ' ο πατάς, κ' ή δασκάλα, κ' ο νοματόχαρης που τή φέρονε βόλτα, και όλοι... Ήρθαν από το γιελό και οι φραδόνες, στρώζανε μιά φελούνα στη λίμνη, ούζανε καμιάνα, γάντζους... τίποτα! Τόν εϊδες έου το γέρο, τόν εϊδαν κ' αυτοί... Κι' ούτε Ξαναφαιτάρη ο καρφερός ο Σήφης.

— Ποτέ! ;

— Ποτέ... Γιατί ή λίμνη μας είνε άπιατη, ξέρεις, οσομύ δεν εχει... Πάρε όσο σκονί θέλεις, οίχνε και μέτρα, βυθό δε

θά βοήσ!... Κάποτε, λένε, που άραξε στο λιμάνι μας ένα Έγγλέζι-κο καράβι, βγήκαν όξω δυό-τρεις άξιωματικοί, και θέλσαν να τήνε μετρούσουνε τή λίμνη. Κουβάλησαν λοιπόν ένα σορό σκονιά που τά σήκωναν πέντε ναύτες... Δοιπόν, το μολόβι πήγαινε κάτω, πήγαινε, πήγαινε, πήγαινε, τρείς ώρες πήγαινε, σάβησε το σκονί και το μολόβι πάτο δεν εφίρε! Τόβγαλαν άπάνω άλάστω!

— Μα πως γίνεται;

Έξρω γώ; Νά που γίνεται! Οι ντόπιοι λένε πως ή λίμνη τούτη, στη μέση της, είνε μ' ατρί και βγαίνει στη θάλασσα, τήν κοντινή... 'Οτι οίχης στη λίμνη, τó ρουαίει και τó πείει στη θάλασσα!... Λοιπόν, ά ν ο γ έ ρ ο ς έ π ε ρ ε σ τ ή λ ί μ ν η, τó κωνάρι του θά βγήκε στη θάλασσα και θα τó πηραν τά κίματα και τó τραβήξαν μακριά, τόν πέλαγο, ή θα τó χάνανε τά σκυλόφαρα... Πούος ξέρει όμως... μπορεί και...

Έκοντάξα το συνομιλή και κατάνια, προσπαθόντας να μαντέψω τή σκέψη του.

— Είπες ά ν έ π ε ρ ε σ ε... Τι θέλεις να πής;

— Χι... Ξέρω και γώ;... κόμπασε κείνος. Πολλά λέει ο κόσμος... Δοσκόμω τάχατες είνε να πιάσης ένα γέρο, μάλιστα τριπόλο, να τότε κωνδύωση εκά που κωνάτια, να σκάψης ένα λάκκο τά μεσάνυχτα να τότε χώσης, και τó πρού να τρέχης γύρω από τή λίμνη να ξεφονιάσης σαν καρακάξα;... Έτσι, όχι μόνο τήν καμιάνα δε θα μπορη πιά να βαρέση ο γέρος, μα ούτε και τς μίγες... Με βλέπεις που γελάω; 'Ε, γέροσα πιά και γώ, είδα πολλά παραξένα στόν κόσμο τούτο και σιγήσασα...

— Και... οι δυό ερωτημένοι... το Ξεναφάρη να λέμει, τί άπόγεινε;

— Ού, αϊτόι Ξακολοιθούνε τó χαβό τους. Χαμιάλο που τόνωνε... 'Ως τόσο, ή γυναίκα τού 'Αλέξη βαρύτερηκε και τόν εζώσιος... Τώρα κείνος βροδιΰμεροφονείται στήσ Τουλά, όλη τήν ήμερα πάει κνηγη, κ' άς λέη ο άλλος ό,τι θέλει... Δε με σχωρνάς, έτσι είν' ο κόσμος... Έόδια!

Τήν άλλη μέρα, κατ' το δείλι, έκανα τόν περιπάτο μου γύρω από τή λίμνη.

Τά νερά της πάντα γαλήνια, ανατάραγα. Ούτε μια πλάμα δεν έσάλενε τήν 'Αγροφία άκνηρία της... Μερικά Ξερόφυλα, περμένα από τόν πλάτανο, κωνοβήζανε στα βαθυπόσινα νερά που καθυφύτιζαν τή γήρω τους βλαστήση, τούς κλώνους τών εϊκάλυπτον που κωνομάνε κατ' τή λίμνη σα μωριάδες διηραμένα φιδιά, τά περασιτά ποιά—όλη τή στεγμένη, ή φευγαλέα ζωή... Κοιτάξα τή λίμνη και τó μυστήριό της, κωνομένη από τή μοναξιά και τή σιολή...

'Αξανα, βρόντησε μ' ντροφεάκι, κ' ένα μεγάλο πουλί άπρογάλαζο έπεσε μέσα στη λίμνη... Γρήγορα ένα σκολι χόδησε στα νερά να τó βγάλη... 'Ο κνηγιός, ένας σπιβατός, ώμος άντρας, φάνηκε στόν όρτο, πήρε το πουλί από τó στόμα του σκονίό που τούριζε στην τούνια του. Έπειτα, τραβήξε κατ' τά σάπια...

Τόν άκολούθησα, έτσι, χωρίς σκοπό, και σε λίγο τόν εϊδα να κωντοστέκεται στο χάνι, να φωντά κατ' το μαγαζάτορα, κ' ύστερα ν' άννεθάνη τήν Ξυλιένα σάλλα που φέρονε στο σπίτι, άπάνω... Στο κενφάλοζαλο ήταν μια γυναίκα γλυκαία, μεγαλόκορη, σταράτη και τόν δέχτηκε με χαρούφι. Όβλεπε κανείς πως είχε άκωσιε τή ντροφεάκι και τόν περιεμε. Φορούσε κόκκινο ποκάκι κ' ήταν κωλοχτεινισμένη.

Καθώς έβριστα, αυτή ήταν ή Τουλά.

ΣΤΕΦ. ΛΑΦΝΗΣ

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΔΙΣΤΙΧΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΛΙΟ

'Ονας σ' έγένηνα ή μάνα σου, ο ήλιος εκάτεβη και σούδοκε τήν όμορφιά και πάλι Ξαναεβή. 'Ο ήλιος τής άχτίδες του άς πάλι να τς στερέηη κ' άς έρθη από τού λόγου σου να τς Ξαναγουρήη. 'Ο ήλιος όταν έτιχεν έσένα ν' απαντήση, άπ' τήν πολλή σου όμορφιά κ' εκείνος έξαλιση. Έλαμνε ο ήλιος το ταχύ, μαραίνει τά χορτάρια, κ' έγώ με τς άχτίδες μου μαραίνω παλλήγρια.

Ώ ήλιε μου, χαμιάλο και πιά—ρε τή γραφή μου, παρακαλώ σε να τήν πάζ εκει [ποδύ] το πουλί μου.

'Ηλιε μου και παράλιε μου και [κωσμογυροσφή] μου, είσαι κ' έσύ, είμαι κ' έγώ, μα [ποιά όμορφότερη] μου;

